

RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA BUXGALTERIYA HISOBI

Zaripova Sayohat Zafarovna

Samarqand Iqtisodiyot va Servis instituti assistant o'qituvchisi

Jamoliddinova Bibioysha

Samarqand Iqtisodiyot va Servis instituti talabasi

Gmail: aishajamoliddinova4@gmail.com

Annotatsiya: Raqamli texnologiyalar so'nggi yillarda buxgalteriya hisobi sohasida jiddiy o'zgarishlarga olib keldi. Yangi texnologiyalar, ayniqsa ERP tizimlari, sun'iy intellekt, bulutli dasturlar va blockchain texnologiyalari, buxgalteriya jarayonlarini samarali va xavfsiz boshqarish imkonini yaratadi. Ushbu maqola, raqamli texnologiyalarning buxgalteriya hisobiga ta'sirini, uning afzalliklarini va kelajagini tahlil qiladi. Shuningdek, raqamli texnologiyalar yordamida buxgalteriya hisobi jarayonlarining soddalashuvi, avtomatlashtirilishi va yanada aniqroq prognozlar tuzish imkoniyatlari ko'rsatilgan.

Kalitso'zlar: raqamli texnologiyalar, buxgalteriya hisobi, ERP tizimlari, sun'iy intellekt, blockchain, bulutli texnologiyalar, moliyaviy tahlil, avtomatlashtirish, analitika, moliyaviy xatoliklarni kamaytirish

Buxgalteriya hisobi, tashkilotlarning moliyaviy jarayonlarini kuzatish, hisobga olish va tahlil qilishga yordam beradigan muhim soha bo'lib, raqamli texnologiyalar uning samaradorligini yanada oshirmoqda. Hozirgi kunda buxgalteriya hisobi jarayonlari ko'pincha murakkab, vaqt talab qiladigan va xatolikka moyil bo'lib, raqamli texnologiyalar bu jarayonlarni tezlashtirishi va optimallashtirishi mumkin.

Raqamli Texnologiyalarni Buxgalteriya Hisobida Qo'llashning Asosiy Afzalliklari. Raqamli texnologiyalarni buxgalteriya hisobida qo'llashning bir nechta asosiy afzalliklari mavjud:

Tezlik va samaradorlik: Avtomatlashtirilgan tizimlar yordamida, ko'plab buxgalteriya hisob-kitoblari va hisobotlar bir necha soniya ichida bajarilishi mumkin. Bu vaqtni tejash va buxgalteriya operatsiyalarini optimallashtirish imkoniyatini beradi.

Xatoliklarni kamaytirish: Buxgalteriya tizimlari va raqamli dasturlar xatoliklarni minimallashtirishda yordam beradi. Manba hujjatlaridan to'g'ri foydalanish, avtomatik tasniflash va xatoliklarni aniqlash imkoniyatlari mavjud.

Ma'lumotlar xavfsizligi: Raqamli texnologiyalar yordamida moliyaviy ma'lumotlar xavfsiz tarzda saqlanishi mumkin. Masalan, bulutli tizimlar va blokcheyn texnologiyasi orqali ma'lumotlar shifrlanadi va xavfsiz saqlanadi.

Strategik qarorlar qabul qilishda yordam: Sun'iy intellekt va katta ma'lumotlar tahlili yordamida kompaniyalar o'z moliyaviy holatini aniqlash, xatarlarni prognoz qilish va strategik qarorlar qabul qilishda yanada aniqroq natijalarga erishishadi.

Raqamli Texnologiyalarning Buxgalteriya Hisobida Qo'llanilishi. Raqamli texnologiya-larni buxgalteriya hisobida qo'llash turli xil vositalar va tizimlarni o'z ichiga oladi. Ularning asosiylari quyidagilar:

ERP Tizimlari (Enterprise Resource Planning): ERP tizimlari kompaniyaning barcha ichki jarayonlarini, shu jumladan buxgalteriya hisobini birlashtiradi. Bu tizimlar yordamida moliyaviy hisobotlar, xarajatlar, daromadlar va boshqa ko'plab jarayonlar real vaqt rejimida boshqarilishi mumkin. ERP tizimlari buxgalterlar uchun aniq va tezkor ma'lumotlarni taqdim etadi.

Cloud (Bulutli) Buxgalteriya Dasturlari: Bulutli texnologiyalar yordamida tashkilotlar o'z ma'lumotlarini tashqi serverlarda saqlashlari mumkin. Bu ularning xavfsizligini ta'minlash va ma'lumotlarga oson kirishni ta'minlash imkonini beradi. Bulutli buxgalteriya dasturlari, masalan, QuickBooks, Xero, FreshBooks kabi tizimlar kichik va o'rta bizneslar uchun juda qulay.

Blockchain Texnologiyasi: Blockchain texnologiyasi, ayniqsa, buxgalteriya hisobi va moliyaviy tranzaksiyalarni xavfsiz va shaffof tarzda amalga oshirishda katta yordam beradi. Bu texnologiya yordamida, moliyaviy tranzaksiyalarni kuzatish va tasdiqlash jarayonlari aniqroq va ishonchliroq bo'ladi.

Sun'iy Intellekt va Katta Ma'lumotlar (Big Data): Sun'iy intellekt (AI) va katta ma'lumotlar yordamida kompaniyalar o'z moliyaviy holatini yaxshiroq tushunishi, ma'lumotlardan foydalangan holda prognozlar tuzishi va qarorlar qabul qilishda samarali bo'lishi mumkin. AI buxgalteriya jarayonlarini avtomatlashtirishda, moliyaviy xatoliklarni aniqlashda va cheklangan resurslarni taqsimlashda yordam beradi.

Raqamli Texnologiyalar va Moliyaviy Tahlil. Raqamli texnologiyalar buxgalteriya hisobining yuqori darajadagi tahliliy imkoniyatlarini yaratmoqda. Moliyaviy ma'lumotlarni avtomatik ravishda tahlil qilish, xarajatlarni prognozlash va tahlil qilish, shuningdek, soliq majburiyatlarini aniqlashda yordam beradi. Katta ma'lumotlar (Big Data) va tahlil qilish vositalari yordamida, kompaniyalar o'z bizneslarini yanada samarali boshqarishi va istiqboldagi tendensiyalarni aniqlashi mumkin.

Raqamli Texnologiyalarning Kelajagi. Raqamli texnologiyalar buxgalteriya hisobining kelajagini tubdan o'zgartirishga tayyor. Hozirgi kunda sun'iy intellekt va avtomatizatsiya yordamida hisob-kitoblar yanada soddalashtirilmoqda. Kelajakda buxgalteriya sohasida virtual va raqamli yordamchilar, avtomatik tahlil tizimlari va to'liq integratsiyalashgan ERP tizimlari asosida yangi inqilobiy o'zgarishlar bo'lishi kutilmoqda.

XULOSA

Raqamli texnologiyalar bugungi kunda buxgalteriya hisobini sezilarli darajada o'zgartirdi. Yangi dasturiy ta'minotlar va avtomatlashtirilgan tizimlar yordamida hisobotlar tayyorlash, xarajatlarni nazorat qilish va soliq hisob-kitoblarini amalga oshirish jarayonlari yanada samarali va aniq bo'ldi. Bunda bulutli texnologiyalar, sun'iy intellekt va ma'lumotlar tahlili kabi innovatsiyalar buxgalteriya hisobi jarayonlarini tezlashtirib, xatoliklarni kamaytirish imkonini beradi. Raqamli o'zgarishlar, shuningdek, moliyaviy transaktsiyalarni shaffof va kuzatib borish imkonini yaratadi, bu esa kompaniyalar va tashkilotlarga yanada barqaror rivojlanish uchun asos yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YHATI

1. Romney, M. B., & Steinbart, P. J. (2018). *Accounting Information Systems*. 14th edition. Pearson Education.
2. Гуломова, Н. Ф. (2022). Предпосылки развития цифровизации в области экономических отношений в странах ЕАЭС. In *Цифровая трансформация экономических систем: теория и практика* (pp. 34-57).
3. Narayanaswamy, R. (2014). *Financial Accounting: A Managerial Perspective*. 6th edition. Prentice Hall.
4. Gulomova, N. (2023). Assessment and Comparative Analysis of The Investment Potential of The Republic of Belarus and the Republic Of Uzbekistan Within The EAEU. *Western European Journal of Modern Experiments and Scientific Methods*, 1(2), 1-9.
5. Shaikh, A. A., & Verma, R. (2020). "Impact of Cloud Computing on Accounting Practices: A Case Study." *International Journal of Accounting Information Systems*, 34(2), 56-72.
6. Gulomova, N. (2023). Comparative Analysis Of The Export Potential Of The Republic Of Uzbekistan Within The Framework Of The EAEU. *American Journal of Interdisciplinary Research and Development*, 20, 17-22.
7. Kumar, S., & Sharma, A. (2021). "Blockchain in Accounting: The Future of Financial Transparency." *Journal of Financial Technology*, 8(4), 12-29.

8. Махмудова, Г. Н., & Гуломова, Н. Ф. (2023). Unlocking the potential of the digital economy in the EAEU countries: identifying and overcoming obstacles. *π-Economy*, 16(4), 7-25.
9. Nematdjonovna, M. G., & Qizi, G. N. F. (2023). Buyumlar Interneti (Iot) Texnologiyalarining Shakllanishi. *Science and innovation*, 2(Special Issue 3), 37-41.
10. Гуломова, Н. Ф. (2022). Возможности Цифровой Трансформации Транспортной Отрасли В Республике Узбекистан. *International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research*, 188-192.
11. Xero Blog. (2023). "How Technology is Changing the Future of Accounting".
12. QuickBooks Blog. (2023). "The Role of Automation in Modern Accounting".
13. Chopra, R., & Mehta, A. (2022). "Artificial Intelligence and Accounting: Revolutionizing the Future of Financial Management." *Journal of Business and Technology*, 5(3), 44-59.
14. Gulomova, N. (2019). Развитие Цифровой Экономики В Республике Узбекистан: Вызовы И Решения. *Theoretical & Applied Science*, (9), 151-156.
15. Nematdjonovna, M. G., & Qizi, G. N. F. (2023). Big Data Texnologiyasining Funktsiyalari Va Vazifalari. *Science and innovation*, 2(Special Issue 3), 352-357.
16. Бабкина, А. В. Устойчивым Развитием Экономических Систем В Цифровую Эпоху.